duchovních, avšak vždy jako příspěvek ke krytí obročního schodku. Tyto alimentační příspěvky byly výnosem min. kultu z 28. X. 1861, č. 10184, a ze dne 9. III. 1866, č. 2114, zvýšeny vesměs na denních 55 kr (1·10 Kč). Při projednávání pak státního rozpočtu na r. 1870 byla vláda vyzvána, aby v rozpočtu nábož. fondu nepreliminovala více žádné částky na kněžské korekční ústavy. Přání tomu bylo také vyhověno. Jinak ostatní uvedené předpisy platí dále.

Literatura.

Gesetzliche Bestimmungen über die Errichtung, Verwaltung und Verwendung der Religionsfonde, Wien 1871; Bušek: „Několik poznámek ke kongruovému zákonu" (Časopis učené společnosti Šafaříkovy „Bratislava", 1928, roč. II., seš. 4., 5.).

Tomáš Kudláček.

Pensijní pojištění

viz Sociální pojištění.

Persekuce politická.

Otázku náhrady škody obětem p-é p. za války r. 1914 až 1918 upravuje zák. ze dne 15. IV. 1920, č. 333 Sb.

Tento zákon nepřiznává persekvovaným právního nároku na náhradu škody proti státu československému. Vláda byla pouze zmocněna, aby dle volného uvážení ze státních prostředků poskytla přiměřenou náhradu státním občanům československým nebo pozůstalým po nich, kteří byli ve válce r. 1914 až 1918 (ne tedy bolševickým vpádem na Slovensko r. 1919, Boh. adm. 3409) rakousko-uherskými, rakouskými nebo uherskými státními úřady a orgány občanskými nebo vojenskými nebo úřady a orgány států s Rakousko-Uherskem spojených protiprávně z důvodů politických internováni, konfinováni, drženi ve vazbě zajišťovací, vyšetřovací nebo trestní, usmrceni nebo na těle a zdraví těžce poškozeni. Náhradu bylo možno poskytnouti však jen těm, kdo tímto způsobem byli vážně poškozeni na své existenci, nebyli již jiným způsobem odškodněni a náhrady státní dosud nezbytně potřebují.

V resoluci v Národním shromáždění přijaté při projednávání výše uvedeného zákona byla dále vláda zmocněna, aby učinila účastny podpůrné akce také osoby, které byly za války vězněny, internovány nebo konfinovány i v jiných státech než v Rakousku-Uhersku a státech s ním spojených.

Používajíc tohoto zmocnění vydala vláda nař. č. 556/1920 Sb., dle něhož mohly býti povolovány persekvovaným stejně jako ostatním osobám, které uplatňovaly nárok na náhradu válečných škod podle vlád. nař. č. 366/1920 Sb. zálohou přiměřené výpomoci až do výše 10.000 Kč. Výpomoc povolovala komise zřízená u zemských úřadů, na Slovensku při býv. úřadě ministra s plnou mocí pro správu Slovenska a na Podkarpatské Rusi při úřadě šéfa civilní správy. Osobám v cizině se zdržujícím povolovaly výpomoc zastupitelské úřady republiky Československé. Na poskytnutí výpomoci neměly strany nároku i když podmínky § 1 zmíněného zákona resp. vlád. nař. č. 556/1920 byly splněny. Žádost o výpomoc bylo možno podávati až do konce r. 1921 (vlád. nař. č. 394/1921 Sb.).

Tato prozatímní sociální akce byla definitivně likvidována vlád. nař. č. 106/1931 Sb. Výpomoc poskytnutá zálohou dle vlád. nař. č. 556/1920 ponechává se jako státní příspěvek k úhradě utrpěné škody. Převyšuje-li však prokázána škoda značně výpomoc, může za podmínek v § 2 vlád. nař. č. 106/1931 býti poskytnut i další státní příspěvek.

Pokud jde o zákony platné před 28. X. 1918, jsou to v býv. Rakousku zvláště zák. ze dne 18. VIII. 1918, č. 318 ř. z. o náhradě škody za vyšetřovací vazbu, zák. z 21. III. 1918, č. 109 ř. z. o náhradě škody způsobené osobám neprávem odsouzeným a ustanovení § 2 zák. ze dne 18. VIII. 1918, č. 317 ř. z. o náhradě za protiprávní držení ve zjištění delší než 3 měsíce, vazbu nebo omezování pobytu, v Maďarsku pak ustanovení §§ 576 až 589 trest. řádu (zák. čl. XXXIII z r. 1896). Z těchto zákonů nelze také odvozovati nárok proti republice Československé, která otázku náhrady škod obětem p-é p. za války 1914 až 1918 samostatně upravila shora zmíněným zák. č. 333/1920 Sb., po případě zák. z 23. VI. 1926, č. 156 Sb.

Nároky persekvovaných opírající se o mírové smlouvy byly na podkladě ustanovení §§ 3 a 4 zák. č. 333/1920 sepsány podle vlád. nař. č. 366/1920 Sb., komisionálně oceněny a uplatňovány u reparační komise v Paříži, která zkoumajíc nároky republiky Československé na náhradu válečných škod dle mírových smluv v sezení konaném dne 14. IV. 1921 a 22. III. 1922 rozhodla, že republika Československá vstoupila do

válečného stavu teprve dne 28. X. 1918 a nemá tudíž nároku na úhradu válečných škod z dob před 28. X. 1918. Z toho důvodu nezabývala se již reparační komise určením výše škody požadované obětmi p-é p. Následkem tohoto rozhodnutí nutno otázku náhrady persekvovaných považovati na mezinárodním foru za vyřízenu.

Konečně nutno ještě poznamenati, že dle ustanovení § 176 zák. ze dne 21. II. 1929, č. 26 Sb. o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách přiznává se nárok na státní příspěvek soukromým zaměstnancům ve vyšších službách také za dobu, během níž byl pojištěnec ve světové válce internován.

Josef Nuc.

Pevnosti.

I. Všeobecné poznámky. II. Pevnosti (opevněná místa) ve vlastním slova smyslu. 1. Pojem. 2. Vyvlastňování pro účely opevňovací. 3. Pevnostní obvod. a) Vymezení. b) Stavební zákaz v pevnostním obvodu. c) Silnice, cesty, kanály a hráze v pevnostním obvodu. d) Omezení platná pro pevnostní obvod podle horního zákona. 4. Veřejná správa v pevnostech za války. 5. Úprava pozemnostních poměrů v okolí opevněných míst. III. Opevňovací zařízení v terénu.

I. **Všeobecné poznámky.** K zařízením, jichž se používá k vojenské obraně státu v případě války, patří též zařízení opevňovací (fortifikační). Mohou to býti jednak p-i (opevněná místa) ve vlastním slova smyslu, zřízená nebo upravená k tomu účelu jako stálá (trvalá) zařízení pro případ války, a to zpravidla již v době mírové, jednak různá opevňovací zařízení (práce) v terénu, prováděná jako opatření přechodného rázu teprve za války v souvislosti s válečnými operacemi.

Pokud se týče vlastních pevností (opevněných míst), sluší jimi rozuměti místa, která pro důležitou svou polohu strategickou jsou podle nauky o permanentním (stálém) opevnění a podle určité soustavy opevňovací opevněna, t. j. obehnána pevnými hradbami (valy) nebo opatřena soustavným obranným pásem menších pevnůstek (fortů) dopředu posunutých. Účelem těchto zařízení jest, zameziti nebo zdržeti postup nepřátelského vojska, poskytnouti vlastnímu nebo spojeneckému vojsku vhodné shromaždiště na operační základně, resp. po vykonaném boji místo k potřebnému zotavení a posile a vytvořiti pro operující vojska bezpečná skladiště zbraní, střeliva, potravin atd.

Tyto poznámky nemají a nemohou míti za účel, popisovati jaké jsou, pokud jde o p-i (opevněná místa), poměry v republice Československé ve skutečnosti. Jde nám jen o to, podati stručný přehled jednotlivých dosud platných právních ustanovení, jež se o opevňovacích zařízeních zmiňují, bez ohledu na to, zda a pokud mají tato ustanovení ve skutečnosti též praktický význam. I kdyby snad o některých z nich se zdálo, že nemají dnes všestranné praktické ceny, není vyloučeno, že jí nabudou, jakmile by v budoucnu k zřizování a budování nových opevňovacích zařízení došlo. Po té stránce není náš stát ve svém počínání nikterak omezován, nepřihlíží-li se k ustanovení čl. 56 mírové smlouvy St. Germainské č. 507/1921 Sb. a čl. 51 mírové smlouvy Trianonské č. 102/1922 Sb., podle nichž se čsl. stát zavázal nebudovati žádných vojenských zařízení na části svého území, která leží na pravém břehu Dunaje na jih od Bratislavy.

II. **P-i (opevněná místa) ve vlastním slova smyslu.**

1. Pojem. P-mi (opevněnými místy) ve vlastním slova smyslu rozumí platný právní řád stálá (permanentní) opevnění uvedená v direktivách (pravidlech) o pevnostním obvodu, schválených panovníkovým rozhodnutím z 21. V. 1856 a uvedených ve všeobecnou známost výnosem ministerstva vnitra, spravedlnosti a vrchního armádního velitelství z 21. XII. 1859, č. 10 ř. z. z r. 1860; těmto předpisům sluší přiznati podle judikatury rak. s. s. moc zákona (Budw. A 326/1901) a třeba je míti dosud za závazné jak v zemi České a Moravskoslezské, tak i v zemi Slovenské a Podkarpatoruské.

Direktivy o pevnostním obvodu roztřiďují stálá opevnění v § II se zřetelem na jejich stavební a technické vybavení a zařízení, jakož i s přihlédnutím k jejich vojenskému určení na několik kategorií:

a) pevná místa (též osamotnělé tvrze), která jsou zesílena nanejvýš jen předvaly;

b) pevná místa, u nichž jsou vedle předvalů ještě přední hradby, které však pro svou nepatrnou vzdálenost jsou vydatně podporovány palbou z děl pevnostních (z děl hlavního náspu nebo předvalů);

c) pevná místa, opatřená kromě předvalů a předních hradeb (jako v písm. a a b) zvláštními oddělenými (detašovanými) předními hradbami, kterých nelze podporovati palbou z děl pevnostních; tato opevnění se zřizují na místech takticko-strate-